

ΟΙ ΝΑΥΤΙΚΟΙ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Ο "ΚΑΠΕΤΑΝ ΓΙΩΡΓΗΣ,, Ο ΥΔΡΑΙΟΣ

"Ένας 'Υδραΐος μεύτσας και ὁ μέλλων 'Άγιος Κωνσταντίνος ὁ Νέος. 'Ο Γιώργης Πάνου σ' ἕνα Δαλματικό καράβι. Πῶς τὸ ἔσωσε ἀπὸ τὸ ναυάγιο. 'Ο 'Σέλιων' και τὸ πειρατικό. Ναυοκχία μέσα στὸ σκατάδι. 'Ο Καπετάν Γιώργης και ὁ προδότης Γαλάτης. Μία δραματικὴ σκηνὴ στὸ σπίτι του. Τὸ κήρυγμα τῆς 'Επανάστασος στὶς Σπέτσες. 'Ο Γιώργης Πάνου στὴ Μονεμβασία. Μὲ τὸν Κέκραν. 'Ο θάνατός του. κτλ. κτλ.

Στὰ χρόνια τῆς Τουρ-
κιάς, ἕνα πρωτόπαϊδο ποὺ
δοῦλενε μοῦτσος στὴ σκού-
ρα τοῦ μπαρμπα-του, ὁ Γι-
ώργης Πάνου, συναντήθη-
κε μιά μέρα στὴν προημι-
μαία τῆς Μικρασιατικῆς
Αττάλειας μ' ἕναν Τοῦρκο

παπᾶ, ἀνώτερο ἀξιωματικό τῆς Σουλτανικῆς 'Αρμάδας, ἡ ὁποία ὀρι-
σκοταν ἀφαιμένη στὸ ἴδιο λιμάνι. 'Ο παπᾶς, λαμπροκόπωντας ἀπὸ
γαλόνια, ῥώμης 'Ελληνικά τὸ ναυτοπούλο:

— Ρωμῆς εἶσαι, παλληκάρη;

— Νά, ἀπὸ τὴν 'Υδρα, ἀπάντησε ὁ Γιώργης Πάνου, ζαλισμέ-
νος γιὰ τὴν τιμὴ.

'Ο παπᾶς συγγνώμη.

— Μὴ φοβάσαι, τοῦ εἶπε. 'Απὸ τὴν 'Υδρα εἶμαι καὶ ἐγώ... Πάρε
τούτῃ τὴ λίρα, καὶ ἄμα γυρίσεις στὸ νησί μας, ἀνάψε γιὰ μένα ἕνα
κερί στὸ Μοναστήρι τῆς Παναγίας... 'Εχε γειά!

Καὶ τοῦβᾶλε στὸ χεῖρ ἕνα χρυσὸ νόμισμα. 'Επειτα ἀπομακρόνθη-
κε γρήγορα-γρήγορα, ἀφάνιστας τὸν μυχὸν 'Υδραῖο κατὰπλήκτου. 'Ο
παπᾶς ἀπὸς ἔχει τὴν ἱστορία του. 'Ηταν χρηματοπιστωτής, ἀργό-
τερα μάλιστα φανερώθηκε καὶ ὡς φανατικό 'Οθωμανοὶ τὸν ἐξεμί-
σαν. Τὸ ἔορτολόγιό μας τὸν ἔχει στοὺς νεομάρτυρες. Εἶνε ὁ 'Άγιος
Κωνσταντίνος ὁ Νέος, ποὺ λατρεύεται ἐξαιρετικά στὴν 'Υδρα.

Αὐτὸ λοιπὸν ἦταν τὸ πρῶτο σημαντικό ἐπεισόδιο τοῦ Γιώργη Πά-
νου. Τὴν ἄλλη μέρα πάλι τοῦ συνέβη ἕν' ἄλλο ἐπεισόδιο: Ἀπὸ Τοῦρ-
κοι μελῆκαν στὸ ρακοποιεῖο διὸ ἀδελφῶν χριστιανῶν
καὶ διέταξαν τὸ μικρότερο νὰ τοὺς πιάσῃ. «Καλὴ,
μὲ τὴ σειρά σας, εἶπε ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς χριστιανούς.
Μὰ ἀμέσως οἱ Τοῦρκοι πυροβόλησαν καὶ τὸν ἔριξαν
κάτω νεκρό. 'Επειτα, φοβερίζοντας καὶ τὸν ἄλλο ἁ-
δελφὸ πῶς θὰ τὸν σκοτώσουν, τὸν ἀνάγκασαν νὰ τοὺς
φέρῃ αὐτοὺς τὰ ρωσιά, ποὺ τὰ ἦσαν μπροστὰ στὸ
πλοῖο τοῦ ἀδικοσκοπομένου...

Τὸ περιστατικὸ αὐτὸ ἔλαβε τέτοια ἐντύπωση στὸ
Γιώργη Πάνου, ὥστε ὁρίστηκε νὰ ἐκδηθῇ. Σα-
γῆσις στὴν 'Υδρα, ναυτολογήθηκε σὲ μεγαλύτερο
πλοῖο, ἔκανε πολλὰ ταξείδια, γίνεκε ἄντρας καὶ ἀπε-
κτησε μεγάλη πείρα τῆς δύσκολης τέχνης του. Κά-
ποτε ὅμως ποὺ βρισκόταν στὴ Μεσσηνί τῆς Σικελίας,
τσακώθηκε μὲ τὸν πλοίαρχό του, ὁ ὁποῖος ἔβριγε ἀπὸ
τὴν πόλιν αὐτὴ χωρὶς νὰ τὸν πᾶσι μαζὺ του. Κατὰ
καλὴ του τύχη, τὴν ἰδίαν βδομάδα, ἄραζε καὶ, ἐνεκα
τῆς τρικυμίας, ἕνα μεγάλο Δαλματικὸ καράβι, ναυοκ-
μένο ἀπὸ πλοιοῦς Γκιαννιώτες, ἐμπόρους τοῦ Λιβό-
ρου. Τὸ καράβι ἦταν φορτωμένο μ' ἐμπορεύματα με-
γάλης ἀξίας, καὶ πῆγαινε γιὰ τὴν Κέρκυρα.

'Ο Γιώργης Πάνου, ὅποτε ἀπὸ πολλὰ παρακά-
λια, γίνεκε δεκτός στὸ Δαλματικὸ αὐτὸ καράβι, ὡς
ἐμπόδης. Στὸ ταξεῖδι ὅμως ξανάπιασε ἀριστερὴ τὴν τρικυμία καὶ ὁ-
λοῦ-πλοίαρχος, ναῦτες, ἐπιβάτες—τάχσαν, ἀπελπίστηκαν, καὶ προ-
συχόνταν πειὰ γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς τους. Στὴν ἀγωνία αὐτῇ,
ὁ Γιώργης Πάνου ἔκτισε τὴν ἀδεια νὰ κυβερνήσῃ αὐτὸς τὸ καράβι,
καὶ πράγματι τὸ ἔσωσε, χωρὶς τὴν παραμικρὴ ἀβάρια. 'Οταν ἔρτα-
σαν στὴν Κέρκυρα, οἱ ἐμποροὶ ἔδωσαν στὸ σπῆγμα τοὺς γενναῖα ἁ-
μοιβή, καὶ ἔτσι ὁ τολμηρὸς Σπετσιώτης ἐγύρισε στὸ νησί του μὲ γε-
μάτο τὸ κεμερί.

— Νά, πάρε, μανά!, εἶπε στὴ μητέρα του, ποὺ τὴν ἔλατρενε,
εἰσάγοντας στὴν πόλιν τῆς μιά χούφτα 'Ισπανικά τάληρα.

— Τὴν εὐχὴ μου, παιδάκι μου! τοῦ ἀπάντησ' ἐκείνη.

'Η εὐχὴ τῆς μάνας του ἔκανε τὸ Γιώργη Πάνου νὰ προκόψῃ.
Στὰ 1813 ἦταν κυβερνήτης διχοῦ του καραβιοῦ, τοῦ 'Σέλιωνος', ποὺ
ἀργότερα ἐπᾶξε μεγάλο ἐνδοξο ὁλοὶ στὸν 'Ιερό 'Αγῶνα.

Μὲ τὸ 'Σέλιων' ὁ Γιώργης Πάνου μᾶχονταν τὰ ταξείδια του ὡς
τὸν Ἀτλαντικό. Στὰ χρόνια αὐτά, ἡ Μεσόγειος Θάλασσα ἦταν γε-
μάτη ἀπὸ κουρσάρους 'Αφρικανούς, ποὺ κυνηγοῦσαν πρὸ πάντων τὰ
'Ελληνικά καράβια, γιὰ αὐτὰ ἔφερναν πλοῖα καὶ φορτία. 'Ο Γιώρ-
γης Πάνου ὅμως εἶχε τὸ 'Σέλιωνά του ἀρματομένο μὲ κανόνια καὶ
ναῦτες 'Υδραῖους, παλληκάρια.

Κάποτε, ποὺ γύρισε ἀπὸ τὴν 'Ισπανία, ἔχοντας μετρητὰ ἑβδομήν-
τα πέντε χιλιάδες 'Ισπανικά τάληρα, τὸν παρακολούθησε κρυφὰ
ἕνα πειρατικὸ Τουνεϊνέκο. Τὴ νύχτα ὅμως, ἐνῶ ὁ Γιώργης κοιμό-
τανε ἐξονοιστος, ἕνα κακὸ ὄνειρο τὸν ἔπληξε. Εἶχε δεῖ πῶς τὸ κα-
ράβι του πῆρε ἀξάφνα φωτιά καὶ καίγτανε. Σηκώθηκε τροισανμέ-
νος, ἀνέβηκε στὸ κατάρτισμα καὶ ῥώμης τὸ ναυτὶ σκολὸν ἀν συμ-
βαίνει τίποτα ὑποπτο:

— 'Οχι, καπετάν Γιώργη, δὲν βλέπω τίποτα, ἀπάντησε ὁ ναύ-
της.

Τὴν ἰδίαν ὁμοσ στιγμή, μέσα στὸ σκατάδι, ἀκούστηκε ἡ κραυγὴ
«Παροδοθῆτε!». Οἱ κουρσάροι, μὲ τὴ ναυτικὴ αὐτοπύγμα, διετίσαν
τοὺς 'Υδραῖους νὰ κατεβῶσιν τὰ πανιά καὶ νὰ παραδοθῶν εἰς τὴν
ἔβελαν νὰ γλιτώσιν τὴ ζωή τους. Συγχρόνως μὲ τὰ γυμνασμένα
τὸν μάτια ὁ Γιώργης Πάνου ξεχώρισε, μέσα στὸ σκατάδι, τὸν μυσ-
τον ὄγκο ἐνὸς τεράστιου πειρατικοῦ πλοίου.

Γρήγορα, χωρὶς νὰ τὰ χάσῃ ὁ Πάνου, ὁργάνωσε τὴν ἄμυνα καὶ
ἐπείνε αἰσῶσις πῶς ἀπὸ τὸ ἐχθρικό πλοῖο, γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὸν
ναυοκτολισμὸ ἀπὸ τὰ πλεονά. Καὶ ἡ ναυμαχία ἄρχισε μακροδύ-
μῃ με δρόντους καὶ ἀλλανγίους. Οἱ 'Υδραῖοι ἔδωσαν στοὺς 'Αφρικ-
ανούς ἕνα καλὸ μάθημα. Σὲ καμπούρα ὅρα ὁ πειρατικὸ ἀναγκάστηκε
νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ πεδίο τῆς ναυμαχίας καὶ νὰ σωθῇ φεύγον-
τας. Στὴ ναυμαχία αὐτὴ διέτρεψε ὁ πειρατικὸς 'Αντώνης Μπα-
ζιώτης, ὁ ὁποῖος ἀργότερα, ἐπὶ τοῦ 'Αγῶνος, ἔπεσε μαχόμενος στὴ
Σφακτηρία.

Ἀπὸ τότε ἡ φήμῃ τοῦ Πάνου μεγάλωσε, ἔγινε γνωστός σ' ὅλην
τὴν Ἀνατολή καί, στὸ τέλος, ἡ 'Υψηλὴ Πύλιν μ' ἕνα διάταγμα τῆς
τὸν διόρισε Διοικητὴ τῶν Σπετσῶν. (Μαζὰ Κοτζάμπαση), ἂν καὶ
ἦταν 'Υδραῖος...

"Ἄμα ἀνέλαβε τὴ Διοίκησιν τῶν Σπετσῶν, ὁ Γιώργης Πάνου ἔ-
φερε κάποια τάξι, ἀλλὰ δυστυχῶς τὰ πᾶσι στὸ νησί ἦταν κοινωφ-
μενά, καὶ μάλιστα μετὰ τὸν προκοπὸν. Μερικοὶ αὐτῶν εἶ-
λιν καταγγέλλει στὸν Τοῦρκο Ναυάρχον ἕναν ἀντίπαλό του, τὸ Βα-
σίλει Μαλακίαν, ἕνα ἀπὸ τοὺς ἐπισημοτέρους ναυοκτο-
νοῦς τοῦ τόπου, ὡς πράκτορα τῆς Ρωσίας. Ματαῶ-
ς ὁ Πάνου προσπάθησε νὰ τὸν πιάσῃ. Οἱ ἔχθροι του
ἐπᾶσαν τὸν Μαλακίαν, μὲ δόλο καὶ τὸν ἔστειλαν δε-
μένο στὴν Τουρκικὴ Ναυαρχίδα, ὅπου τὸν ἐπαρά-
κωσαν. Τὰ ἴδια ἤβελαν νὰ κάνουν καὶ στὸν Ἀντώνη
Γάνη, αὐτὸ ὁ Πάνου ἐφόρτισε καὶ τὸν ἐγγυώδεσε.

Ἐννοεῖται δὲ μὲ τέτοια κατὰστασις ὅτι αὐτὸς
μπαρζοῦσε νὰ μείνῃ στὸ νησί, παρατίθηκε λοιπὸν ἀπὸ
τὴ Διοίκησιν καὶ ἔβριγε, ἀφάνιστας τοὺς Σπετσιώτες
στὰ ἀσπονδα πᾶσι τους. Ἐπῆγε στὴν Κωνσταντι-
νούπολιν, ὅπου ἐμνήθη στὰ μυστήρια τῆς Φιλίας 'Εταρκας ἀπὸ
τὸν ἀειμνηστὴ Πατριάρχον Γρηγόριο. Στὸ Ἐθνολο-
γικὸ Μουσεῖο σόζεται καὶ ἕνας μικρὸς σταυρὸς ποὺ
τὸν χάρισε τότε ὁ Πατριάρχης, λέγοντας: «Ἐν τού-
τῳ νῆα!».

Κατὰ τὸν Πάνου ἐγύρισε στὴ σκλαβωμένη 'Ελ-
λάδα καὶ ἐνθουσιασμένος μὲ τὴν 'Ιδέα τῆς ἀπελευθε-
ρώσεως ἐκατίχησε καὶ αὐτὸς πολλούς. 'Επειτα ἀπὸ
τὴν περιόδιον του αὐτῇ, ἐγύρισε καὶ ἐγκατεστάθη στὶς
Σπέτσες, ὅπου τὸ συνέβη τὸ ἔξης: Μία μέρα τὸν
ἐπισκέφθηκαν τρεῖς Φίλοι, φερμένοι ἀπὸ τὴν 'Ο-
δησό. 'Ο Τσακάλωφ, ὁ Δημητράκοιλος καὶ ὁ Γαλά-
της. 'Ο Γιώργης Πάνου, ἀνυπόλητος γιὰ τὸ σκοπὸ τους, τοὺς ἐπυ-
λοζένησε στὸ σπίτι του. 'Εκπλήκτος ὅμως ἄκουσε σὲ λίγο τὸ Γα-
λάτη νὰ διατυπῶν ἀπειλὰς ἀποκαλύψει ἐναντίον του συντερόφον
του. Συγχρόνως ὁ Τσακάλωφ καὶ ὁ Δημητράκοιλος ἔπλησαν τὸν Πά-
νου ἰδιαιτέρως καὶ τοὺς φανέρωσαν ἕνα φοβερὸ μυστικὸ: 'Ο πορδύ-
της Γαλάτης εἶχε καταδικασθῇ ἀπὸ τὴ Φιλικὴ 'Εταιρεία σὲ θάνα-
το, καὶ τώρα τὸν συνώδεον, ἐντέλεις ἀντινομήστων, γιὰ νὰ ῥοδῶν
ἐνκαίρια νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπόφασιν. 'Ο Πάνου προσεγγίσθη νὰ τοὺς
βοηθήσῃ στὸ καθήκον του, καὶ ἔτσι συνώδεσε καὶ αὐτοὺς τὸ Γαλάτη
στὴν ἀντικρινὴ παραλία τῆς Ἐορμίνης. Ἐκεῖ, μέσα σ' ἕνα ἀράχιο
δέατρο, διεδοκιμασθῇ ἡ θανατικὴ ἐκτέλεσις τοῦ Γαλάτη. Οἱ Φί-
λοι τὸν ἐσκότωσαν μὲ πιστόλια. 'Ο Πάνου ὅποτε τοὺς πῆγε μὲ τὸ
πλοῖο του στὴ Μονεμβασία, γιὰ νὰ μὴ καταδιωχθῶν.

'Ο ἐνθουσιασμὸς τοῦ Γιώργη Πάνου γιὰ τὸν 'Αγῶνα εἶνε ἀπε-
ρίγραπτος. Τὴν ἡμέρα ἔγραψε στοὺς φίλους του καὶ τὴ νύχτα ἀγα-
χόσε ἄλλους. 'Οταν γνωρίστηκε μὲ τὸν Παπαλέσσα, ἔπεσε ὁ ἕ-
νας στὴν ἀγκαλιά τοῦ ἄλλου, φιληθήσαν, καὶ ἀμέσως, σὺν νὰ τοὺς
εἶχε δοθεῖ σύνθημα, ἄρχισαν νὰ τραγοῦδον μαζὺ τὸ ὄθριο τοῦ
Ρήγα:

'Ὡς πότε, παλληκάρια

Θά ζοῦμε στὴ σκλαβιά;...

Στὶς 2 'Απριλίον 1821, ἡμέρα τῆς Ἀναστά-
σεως τοῦ Λαζάρου, ὁ Σπετσιώτης ἐκίρηνεν ἡ-
λισμῶς τὴν ἐπαύτασιν. Τὰ χαράματα τῆς ἡ-
στορικῆς ἐκείνης ἡμέρας ὁ Γιώργης Πάνου κη-
ρε στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου κρατῶντας τὴ
Σημαία τῆς 'Ελευθερίας. 'Εγονάτισε, προσεγγί-
θηκε καὶ ἔπειτα δίνοντας τὴ Σημαία—εὐλογημέ-

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΟΥ R. MERISE

Η ΘΥΣΙΑ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΔΜΟΝΔΟΣ, 23 ετών. ΑΛΙΚΗ, 38 ετών, πολύ όμορφη. ΜΑΡΙΑ, 17 ετών, κόρη της.

(Στον κήπο. 'Ο 'Εδμόνδος και η 'Αλίκη συνομιλούν).

ΕΔΜΟΝΔΟΣ.—'Αλίκη, σάς αγαπώ!

ΑΛΙΚΗ.—Πάλι τὰ ἴδια ἀρχαίστε;

ΕΔΜΟΝΔΟΣ.—Ναί, πάλι, πάντοτε, αἰώνως...

ΑΛΙΚΗ.—Τί τρελλό παιδί!

ΕΔΜΟΝΔΟΣ.—Δέν εἶμαι πειὰ παιδί, 'Αλίκη. 'Ήμουν παιδί πρὶν σὰς γνωρίσω. 'Η ἀγάπη μου γιὰ σὰς ἔκανε τὴν καρδιά μου καὶ τὴ σκεψὲ μου νὰ ὀριμώσω. 'Αλίκη, σὰς ἀγαπῶ τρελλά, ἀπὸ τὴν στιγμή πού σὰς εἶδα. 'Απὸ τὴ στιγμή ἐκείνη δέν εἶμαι πειὰ παιδί...

ΑΛΙΚΗ.—'Εδμόνδε, μὴν ἔχνατε παρ' ὅλα αὐτὰ, ὅτι ἐσεῖς εἰστε 25 εἰς 38. Εἶμαι δεκαετία γρόνια μεγαλύτερη σας.

ΕΔΜΟΝΔΟΣ.—Δέν μ' ἐνδιαφέρει αὐτό.

ΑΛΙΚΗ.—Αὐτὸ δείχνει πὼς εἰστε ἕνα ἀσυλλόγιστο, τρελλό παιδί. 'Ενὺ ὑπάρχουν τόσες νέες γύρω σας, ζητᾶτε νὰ παντρευτῆτε ἑμένα.

ΕΔΜΟΝΔΟΣ.—Ναί, 'Αλίκη, γιατί σὰς μόνον ἀγαπῶ. Γιὰ μένα εἰστε ἡ πιὸ νέα, ἡ πιὸ ὀμορφη, ἡ πιὸ ἀξιοπρεπεστὴ γυναῖκα τοῦ κόσμου.

ΑΛΙΚΗ.—'Αν ἦμουν λίγο μεγαλύτερη θὰ μπορούσα νὰ εἶμαι μητέρα σας.

ΕΔΜΟΝΔΟΣ.—'Αλίκη, σὰς παρακαλῶ, μὴν τὰ σκέφτεστε αὐτὰ. Μὴ με βασανίζετε. Δεχθῆτε νὰ γίνετε γυναῖκα μου.

ΑΛΙΚΗ.—Γυναῖκα σας!... 'Αν γινε αὐτό, ὅλοι θὰ γελάσουν μαζί μας... μαζί μου περισσότερο.

ΕΔΜΟΝΔΟΣ.—'Ενδιαφέρεστε γιὰ τὴ γνώμη τοῦ κόσμου, καὶ δέν σὰς μέλλει γιὰ μένα πού ὑποφέρω τόσο;...

ΑΛΙΚΗ.—Κυλό μου παιδί, γιὰ σκέψου... 'Επειτα ἀπὸ μερικά χρόνια ἐγὼ θὰ εἶμαι γηρά, ἐνὺ εὐὺ θὰ εἶμαι ἀκόμα τόσο νέος...

ΕΔΜΟΝΔΟΣ.—Δέν μπορῶ νὰ πιστέψω ὅτι ἡ ἀθάνατη αὐτὴ ὀμορφιά σας θὰ σβύσῃ ποτέ.

νὴ ἀπὸ τὸν παλὺ—στὸ γινὸ του, τὸ δωδεκαετὴ 'Αντώνη, τοῦ εἶπε νὰ τρεῖται νὰ τὴν ὤψωσιν στὸ κατάρτι τοῦ καθαρῶ του. Κι' εἶτο ἡ Σημαία τῆς 'Εκναστάσεως στὶς Σπέτσες ἐκινῆσεν πρώτη στὸ 'Σόλωνας. 'Αμέσως ὅλα τὰ Σπετσιώτικα πλοῖα ἔφυγαν σημαίες, καὶ τὸ λιμάνι βούξε ἀπὸ τοὺς κρότους τῶν κανονιῶν καὶ τὶς ζωοφραγές...

'Αμέσως μετὰ τὴν τελετὴ, ὁ Γιώργης Πάνου πῆκε στὸ 'Σόλωνας του, ὤψωσε τὸ σημά τῆς Ναυαρχίδος, καὶ ἀπολονοῦμενος ἀπὸ ἄλλα Σπετσιώτικα πλοῖα, 11 τὸν ἀφίχθη. ἔληξε καὶ πολέμοις τὴν ὀργωμένη Μονεμβασία. Τὸ ἀποτέλεσμα φαίνεται ἀπὸ γράμμα τοῦ Πετροῦ μετὰ Μανρωμιάλη, πού γράφει στὸν Πάνου:

... 'Ἦκουσα μετὰ μεγάλῃ χαρᾷ τὸν θρίαμβον ὅπου κατὰ τῶν ἐχθρῶν μας τοῦ Κάστρου τῆς Μονεμβασίας ἐκάματε. 'Επαινοῦντες τὴν ἀνδραγαθίαν σας, σὰς εὐχθῆμεν ἀπὸ ψυχῆς. Εἶθε καὶ εἰς τὸ ἔξῃς τὰς αὐτὰς νίκας, δυνάμει τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, νὰ κἀητε!..

Μετὰ τὸν 'Άλωσι τοῦ Κάστρου, ὁ Γιώργης Πάνου διορίσθη φροναρχὸς Μονεμβασίας. Στὰ 1827 ἔλαβε μέρος στὴν ἐκστρατεία τοῦ Κόχαν μετὰ τὸ ἐθνικὸ πλοῖο 'Θηοῦς.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς 'Ελλάδος, ἡ μόνη ἀμοιβὴ τοῦ Γιώργη Πάνου ἦταν σὺντάξις 150 δραχμῆς τὸ μῆνα. Πέθανε πάμφορος σὲ ἡλικίαν 93 εἰς 11 'Ιουνίου 1863. 'Η ἔξωσις τοῦ 'Οδωνος, πού εἶχε γίνῃ τὸν προηγούμενον χρόνον, δέν εἶχε κατάκαρδα λυπηρεῖ, γιατί ὁ 'Εκατετὸν Γιώργης ἦταν φανατικῶς 'Οθωμανιστής.

ΑΛΙΚΗ.—Γιὰ κύτταξέ με λοιπὸν καλά. Βλέπετε αὐτὲς μὲ κρῆς ρυτίδες ἐδῶ γύρω στὰ μάτια μου; 'Επειτα ἀπὸ κάμποσον καιρὸ ἡ ρυτίδες αὐτὲς θ' ἀπλωθοῦν σ' ὅλο τὸ πρόσωπό μου. Καὶ τὰ μαλλιά μου ἄρχισαν ἤδη ν' ἀσπρίζουν. Βλέπετε ἐδῶ κ' ἐκεῖ μερικὲς ἀσπρες τρίχες;

ΑΛΙΚΗ.—Καὶ μὲνο παιδί!...

ΕΔΜΟΝΔΟΣ.—Μὲ λυπάστε; Τότε δεχθῆτε νὰ γίνετε γυναῖκα μου.

ΑΛΙΚΗ.—Μὰ ἀκριβῶς γιατί σὰς λυπάμαι, δέν δέχομαι. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ προσπαθῆτε νὰ με ἔξαλατε.

ΕΔΜΟΝΔΟΣ.—Νὰ σὰς ἔξαλῶ;... Δέν μπορῶ, μοῦ εἶνε ἀδύνατον.

ΑΛΙΚΗ.—Κι' ὅμως, ἂν ἀγαποῦσατε μίαν ἄλλη γυναῖκα...

ΕΔΜΟΝΔΟΣ.—Δέν μπορῶ ν' ἀγαθῶς ἄλλη γυναῖκα ἀπὸ σὰς. Γιὰ μένα δέν ὑπάρχει ἄλλη γυναῖκα στὸν κόσμον.

ΑΛΙΚΗ.—'Υπάρχουν τόσα νέα καὶ ὀμορφα κορίτσια. 'Υπάρχει ἀκόμα καὶ ἡ κόρη μου. Γιατί δέν θέλετε νὰ τὴν προσέξτε; Εἶνε 18 εἰς 18 εἰς 18, ἔξω καὶ μαυρομάτα. Μοῦ μοιάζει... Καὶ σὰς σιχαίνεται πολὺ.

ΕΔΜΟΝΔΟΣ.—'Αλίκη, ἔξω ὅτι ὑπάρχετε δυστυχῆς στὴ ζωὴ σας. Περᾶσατε τὰ πρώτα σας χρόνια μ' ἕναν ἀντίπαλο ζῆλον καὶ ἰδιότροπο. Γιατί δέν θέλετε νὰ κερδίσετε σήμερον ὅτι ἐχάσατε ἄλλοτε;

ΑΛΙΚΗ.—Γιὰτί ἔχω κόρη. Γι' αὐτὴ τὴν κόρη ἔχω θυσιάσει ὅλη μου τὴ νεότητα. 'Εμείνα πολὺ νέα γῆρα καὶ μπορούσα νὰ ζῶνα παντρευτὸ ἀπὸ πολλοῦ. 'Αλλὰ δέν παντρευτῆκα πρὸς χάριν τοῦ παιδιοῦ μου, γιὰ νὰ μπορῶ νὰ εἶμαι ἀμερωμένη δόλοκληρη σ' αὐτό. Καὶ νὰ παντρευτὸ τώρα, μ' ἕναν ἄνδρα τόσο νεότερό μου!... Δέν ξέρετε, 'Εδμόνδε, πόσο αὐτὸ τὸ κορίτσι πιστεύει σ' ἐμένα. Με νομίζει ὅς τὴν πὺ ἐνάρητη γυναῖκα τοῦ κόσμου, ὅς μιὰ ἁγία...

ΕΔΜΟΝΔΟΣ.—Τότε λοιπὸν ἄς παντρευτομε κοινά, χωρὶς νὰ τὸ μάθῃ ἐκείνη. (Ζηκάνεται ὀρθῶς καὶ τῆς πιάνει τὸ χερί).

Ἦ, θὰ εἶνε τόσο ὀμορφα!... Ναί, ναί, δώστε μου τὴν καρδιά σας κοινά, μυστικά, χωρὶς νὰ τὴν κάμνετε, καί, ναί... Γιατί δὲ μοῦ ἀπαντᾶτε; Γιατί; Δέν θέλετε λοιπὸν ν' ἀγαπᾶσθαι; Δέν ἀγαπᾶσθαι ποτὲ στὴ ζωὴ σας; Δέν θέλετε νύχῃ ἡ ὀμορφιά σας, ποῖν ὀβόει; τὸ φῶς τῆς λαμπρότητας πού τῆς ἀξίζει;... (Πιέπει στὰ γόνατά της καὶ φιλεῖ τὰ χεῖρά της).—Σωπαίνετε; Γιατί, 'Αλίκη; Μὲ σκοτώνει αὐτὴ ἡ σιωπὴ σας. Μὰ μοῦ φαίνεται ὅτι μ' ἀγαπᾶτε κ' ἐσεῖς λίγο... Τὰ χεῖρά σας τρέμουν κάτω ἀπὸ τὰ φιλία μου... (Προβάλλει ἀφᾶρνα ἡ Μάρθα καὶ μὲν ἐκπληκτικὴ βλέποντας τὸν 'Εδμόνδο, γονατισμένη μπροστὰ στὴ μητέρα της).

ΑΛΙΚΗ, (κατασυνκρινμένη).—Μάρθα, κόρη μου, καλά πού ἦδες!... Φτάνεις στὴν κατάλληλη στιγμή. Ἐσεῖς τί συμβαίνει, παιδί μου; 'Ο κ. 'Εδμόνδος μοῦ ἐκμυστηρεύθηκε γονατισμένος ὅτι... ὅτι σ' ἀγαπᾶ καὶ μοῦ ζήτησε τὸ χεῖρ σου. Λοιπὸν; Τὸν θέλεις γιὰ σύζυγό σου;

ΜΑΡΘΑ, (κοκκινίζοντας καὶ χαμηλώνοντας τὰ μάτια).—Ναί, μαμά...

ΑΛΙΚΗ, (στον 'Εδμόνδο, μὲ δουρκωμένα τὰ μάτια).—Φίλησε τὴν κατάλληλη στιγμή. Ἐσεῖς τί συμβαίνει, παιδί μου; 'Ο κ. 'Εδμόνδος μοῦ ἐκμυστηρεύθηκε γονατισμένος ὅτι... ὅτι σ' ἀγαπᾶ καὶ μοῦ ζήτησε τὸ χεῖρ σου. Λοιπὸν; Τὸν θέλεις γιὰ σύζυγό σου;

ΜΑΡΘΑ, (κοκκινίζοντας καὶ χαμηλώνοντας τὰ μάτια).—Ναί, μαμά...

ΑΛΙΚΗ, (στον 'Εδμόνδο, μὲ δουρκωμένα τὰ μάτια).—Φίλησε τὴν κατάλληλη στιγμή. Ἐσεῖς τί συμβαίνει, παιδί μου; 'Ο κ. 'Εδμόνδος μοῦ ἐκμυστηρεύθηκε γονατισμένος ὅτι... ὅτι σ' ἀγαπᾶ καὶ μοῦ ζήτησε τὸ χεῖρ σου. Λοιπὸν; Τὸν θέλεις γιὰ σύζυγό σου;

ΑΛΙΚΗ.—'Ομοῖα!... Λοιπὸν ὁ γάμος θὰ γίνῃ μετὰ δεκαπέντε ἡμέρες. Κι' ἐγὼ ἔπειτα θὰ πάω νὰ ζῶσω στὰ Βόσνια, στὸ χτήμα μου, πού τόσο τὸ νοσταλγῶ... Καὶ δέν θὰ ἐπιστρέψω ἐδῶ παρὰ μόνον ὅταν θὰ ἔχω γίνῃ γιὰ γιὰ!...

Δώστε μου τὴν καρδιά σας κοινά, μυστικά, χωρὶς νὰ τὸ μάθῃ καί, ναί...